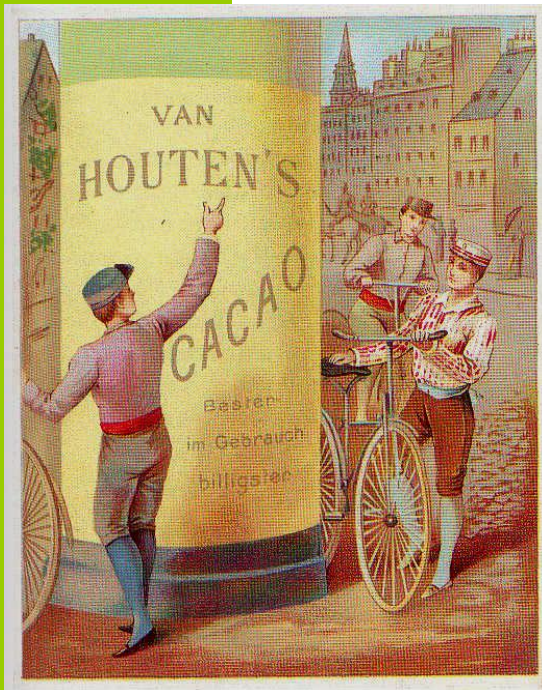

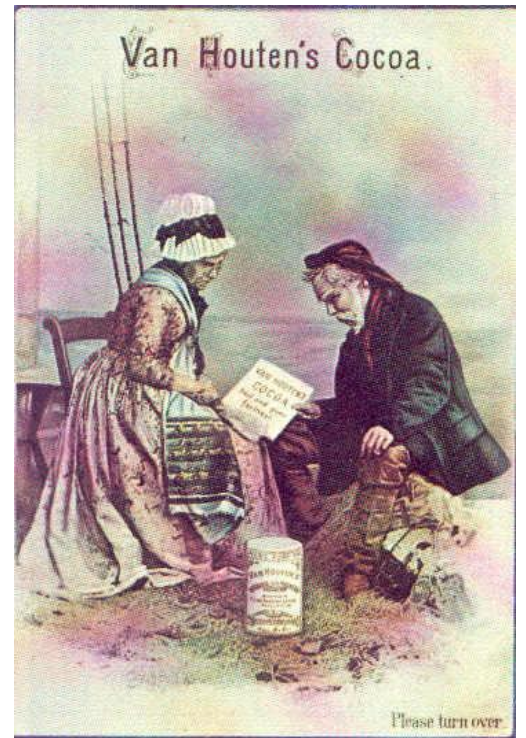
C. J. Van Houten & Zoon Cacao en Chocolate Weesp

Coenraad J. van Houten ontdekte in 1828 het procedé om het vet (cacao-boter) te onttrekken aan de cacaobonen, waardoor cacaopoeder overblijft die oplosbaar is in water of melk. Daardoor heeft het bedrijf meer dan een eeuw lang een grote internationale faam en afzet gehad.

Van Houten is wereldwijd bekend bij verzamelaars vanwege de vele gelithografeerde reclameplaten (Kaufmannsbilder, Trading cards), die het bedrijf vanaf circa 1885 in vele talen over de hele wereld verspreidde. Van Houten gaf alleen eigen kaarten uit en geen (geïmporteerde) reclameseries zoals vele andere bedrijven deden. Vanwege de enorme oplagen van het drukwerk had Van Houten vele jaren een eigen drukkerij en uitgeverij.

Duitse reclamekaart van 1895

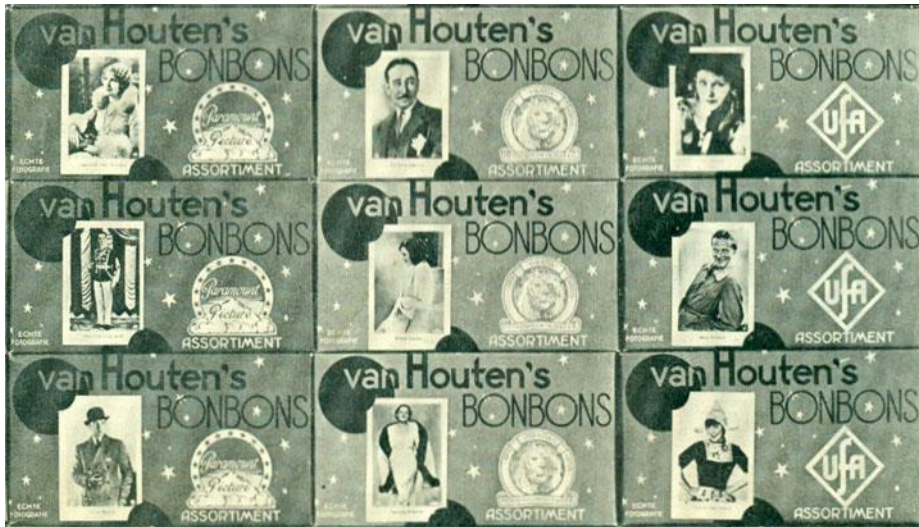

Amerikaanse reclamekaart van circa 1900

In de eerste twee decennia van de nieuwe eeuw werden ook meerdere series prentbriefkaarten uitgegeven, waaronder de bekende vogelplaten met beschrijvende tekst waar Jac. P. Thijsse een bewonderaar van was.

Minder bekend is dat Van Houten van november 1922 tot eind 1936 een echt geïllustreerd maanblad uitgaf, genaamd "Ons eigen Tijdschrift", aanvankelijk onder de hoofdredactie van de bekende D.J. van de Ven, later van andere redacteurs. De nummers van het tijdschrift werden verstrekt op bonnen uit de bussen cacao en dozen bonbons. Aan het tijdschrift werkten vele bekende illustratoren mee, zoals Rie Cramer, Sjoerd Kuperus en Bart van Vlijmen, en publicisten en schrijvers als Jan Feith, Marie Koenen, Portielje, Felix Timmermans, Rinke Tolman en A.B. Wigman. Voor slechts twee van deze bons konden in de dertiger jaren ook filmalbums verkregen worden.

Onder albumverzamelaars is Van Houten populair omdat het bedrijf in de dertiger jaren drie geheel eigen filmsterrenalbums uitgegeven heeft, "Mijn Filmboek" (april 1931), "Het Tweede Filmboek" (augustus 1933) en tenslotte het "Aanvullingsboek" (gedateerd december 1934, verschenen maart 1935), elk met 84 glansfoto's van bekende filmsterren. Ook deze albums werden in de eigen drukkerij geproduceerd.

De eerste twee albums onderscheiden zich van de andere filmsterrenalbums van de dertiger jaren (o.a. Turmac en Rotogravure Mij.) doordat er naast de foto's uitvoerige artikelen over de filmindustrie van die tijd in staan. De teksten, geschreven door bekende Nederlandse filmcritici, zijn sterk gericht op de Duitse filmindustrie, maar de plaatjes zijn veelal ook Amerikaans. Vanwege deze teksten zijn deze boeken historische documenten. In het eerste boek wordt bijvoorbeeld gesproken over de eerste twee geluidsfilms van Greta Garbo, die zijn uitgekomen in 1930.

De fotootjes werden verstrekt bij chocolade in "filmdoosjes" om mee te nemen in de bioscoop. De plaatjes waren op de voorkant van de doosjes gestoken. Er waren drie verschillende assortimenten, elk met het logo van een van de drie filmmaatschappijen waaraan de sterren verbonden waren.

Op deze foto een fragment van de achterkant van "Ons Eigen Tijdschrift" van april 1931, waarin het verschijnen van het eerste filmalbum bekend gemaakt werd, met afbeeldingen van de bonbondoosjes.

Foto uit het eerste album "Mijn Filmboek"

De drie filmalbums waren de enige albumuitgaven van Van Houten. In de twintiger jaren gaf Van Houten wel prentenboekjes voor kinderen uit o.a. van de hand van Freddie Langerer. In 1965 werd nog een populair geworden ingebonden prentenboek uitgegeven, getiteld "Chico, Chaco en Choco".

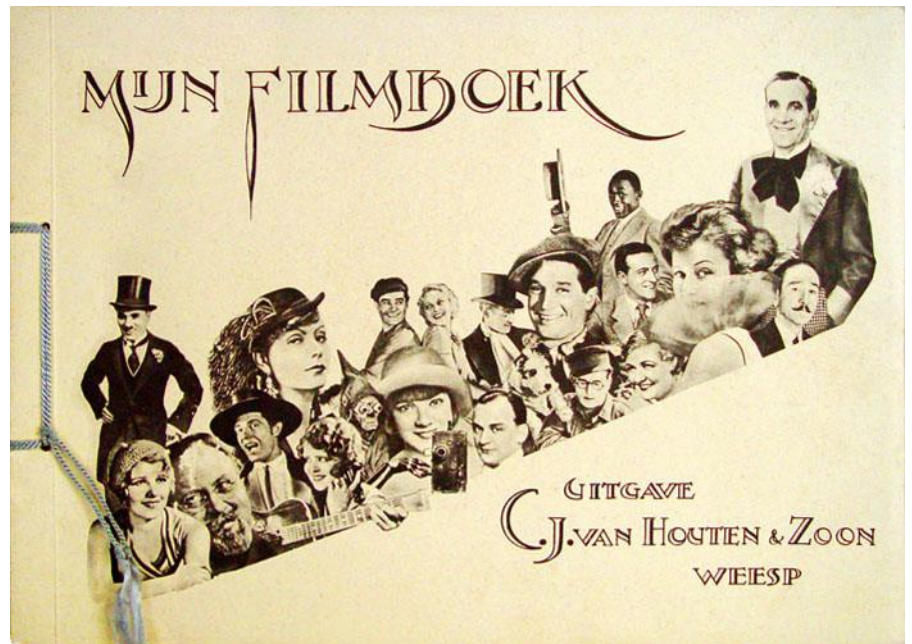
HOUT01

Mijn Filmboek

Mijn Filmboek. Uitgave C.J. van Houten & Zoon, Weesp. Jan Bert Martin en C.A. Huguenot van der Linden. (april 1931).

4 dunne tekstbladen voorin en 8 ongenummerde dikke plaatjesbladen om 84 fotoplaatjes op te plakken, afgewisseld met om en om een pergamijn tussenblad of een tekstblad met foto.

Prijs: fl 0,50 of twee hele bons voor "Ons Eigen Tijdschrift" uit de bussen cacao.

Kenmerken

Groot oblong kwartoalbum (34 x 24,7 cm) met slappe kaft en bindkoord. Op de achterkant is een klein plaatje afgebeeld van Charley Chaplin als vagebond tussen zijn uitvergroete schoenen. Op de binnenkant van het voorplat is aangegeven hoe het album en de plaatjes verkregen konden worden; per tijdschriftbon werden 6 plaatjes verstrekt. Op de binnenkant van het achterplat staat een reclame voor "Ons eigen tijdschrift".

Na de 4 tekstbladen met artikelen zijn de plaatjesbladen verdeeld in vier maal twee bladen, steeds voorafgegaan door de lijst van de 21 foto's op die bladen en gescheiden door een pergamijn tussenblad. Na een paar plaatjesbladen staat voor op het volgende tekstblad een paginagrote foto met onderschrift, zoals hiervoor afgedrukt bij de inleiding van Van Houten.

Op de stijve bruine glansfotoplaatjes staat onder de foto de naam van de acteur(s) en onderin de foto links het nummer en rechts de filmmaatschappij. De plaatjes zijn alle aangeduid met Eerste Serie en doorlopend genummerd van 1 – 84.

Inhoud

De plaatjesbladen worden voorafgegaan door vier tekstbladen met artikelen over de drie populairste sterren van die tijd, Greta Garbo en Emil Jannings, geschreven door Jan Bert Martin, en Maurice Chevalier door Charles Huguenot van der Linden, indertijd publiciteitsmedewerker bij Paramount films, later bekend geworden als cineast en Oscar winnaar.

Het album is verder verdeeld in steeds twee plaatjesbladen met 21 plaatjes per filmmaatschappij, achtereenvolgens: Metro-Goldwyn-Mayer, U.F.A., Paramount en "Diversen". De plaatjes werden ingeplakt in een kader met nummer.

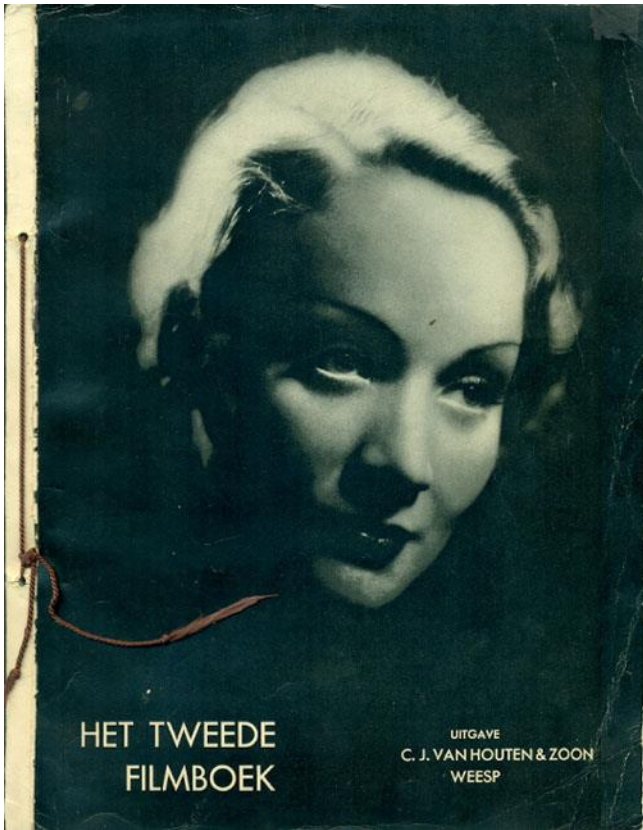

De getoonde artiesten zijn:

Greta Garbo (1-4), Nils Asther (4-5), John Gilbert (6), Norma Shearer (7 en 14 + Robert Montgomery), Ramon Novarro (8-10), Vilma Banky (11), Anita Page (12), Lewis Stone (13), Adolphe Menjou (15-16), Dorothy Jordan (10, 17, 21 + Johny Mack Brown), Buster Keaton (18), William Haynes (19), Raquel Torres (20), Emil Jannings (22), Fritz Kortner (72), Harry Frank (25), Iwan Mosjkin (26), Franz Lederer (27-28), Brigitte Helm (27, 29-31), onze populaire landgenotes Lien Deyers (32-33) en Truus van Aalten (34 in "Hollands" kostuum en 35), Willy Fritsch (36-37 en 40-41), Lilian Harvey (38-39 en 40-41), Conrad Veith (42), Maurice Chevalier (43-45 en 52), Clive Brook (46-48), Mary Brian en Richard Arlen (49), Jeanette Mac Donald (50-52), Charles Rogers (53-55), Nancy Carroll (56), Marlene Dietrich (57-60 + Garry Cooper), James Hall (61), Lupe Velez (62), Evelyn Brent (63), Camilla Horn (64), Evelyn Holt (65), Gerda Maurus (66), Hoot Gibson (67), Mary Philbin (68), Al Jolson (69), Billy Dove (70), Douglas Fairbanks (71), Emil Jannings en Esther Ralston (24), Norma Talmadge (73), Conrad Nagel (74), Charley Chaplin (75), Werner Fuetterer (76), Hans Stüwe (77), Barry Norton (78), George O'Brien (79), Charles Farrell (80), Dolores del Rio (81-82), Igo Sym (83), Käthe von Nagy (84).

Plaatje 2

De zeer geliefde ster van de sprekende film Greta Garbo.

HOUT02 Het Tweede Filmboek

Het tweede filmboek. Uitgave C.J. van Houten & Zoon, Weesp, augustus 1933.

8 tekstbladen en 7 plaatjesbladen met pergamijn tussenbladen, om 84 fotoplaatjes op te plakken.

Prijs: f 0,50 of twee hele bons.

Kenmerken

Staan kwarto album met slappe omslag en bindkoord. Opmerkelijk aan dit album is, dat de plaatjesbladen volledig blanco zijn. Men moest de foto's dus naar eigen inzicht over de bladen verdelen. Het aantal bladen is precies toereikend voor 6 plaatjes per pagina, maar er is voldoende ruimte op een pagina voor 9 plaatjes, zodat allerlei indelingen voorkomen.

Het album begint en eindigt met vier dunne bladen met aan een kant een paginagrote foto en aan de andere kant tekst. De tekst is anoniem. De tekst begint al op de binnenzijde van de omslag. Na een korte inleiding volgen drieënhalve pagina over Duitse films en op de vijfde pagina de lijst van de 84 fotoplaatjes. Achterin volgt na een pagina bestel- en ruilinformatie tweeënhalve pagina gewijd aan de UFA en tenslotte een halve pagina plus foto aan Joan Crawford.

De glanzende fotoplaatjes zijn gelijk van grootte en opmaak aan het eerste album, maar nu in zwart-wit gedrukt. De plaatjes zijn op de voorzijde en de achterzijde doorlopend genummerd 1 – 84 met op de achterzijde de vermelding 2de serie.

Inhoud

Naast Duitse zijn er ook plaatjes van Amerikaanse acteurs. Per acteur zijn 1 tot 5 plaatjes opgenomen, achtereenvolgens:

Lilian Harvey (1-4), Willy Fritsch (5-7 en 12), Käthe von Nagy (8-12), Hertha Thiele (13-15 + Helene Fehdmer), Hans Albers (16-17), Renate Müller (18-19), Jan Kiepura (20-21 + Fritz Schulz), Dorothea Wieck (22-23), Mady Christians (24), Anna Sten (25), Conrad Veith (26), Gerda Maurus (27), Wolf Albach-Retty (28), Ida Wüst (29), Willy Forst (30-31 en 4), Brigitte Helm (32-33), Otto Walburg (34), Greta Garbo (35-41 + Clark Gable), Joan Crawford (42 + 44), John Barrymore (43-44 + 40), Dorothy Jordan (45), Leila Hyams (46), William Haines (47), Marlene Dietrich (48-50 + Herbert Marshall), Maurice Chevalier (51-52 + Jeanette Mac Donald), Robert Coogan (53), Jack Oakie (54), Anna May Wong (55), Nancy Carroll (56), Miriam Hopkins (57), Elisabeth Bergner (58-60 + Rudolf Forster), Magda Schneider (61-62), Anny Ondra (63-64), Martha Eggert (65-66), Liane Haid (67-68), Janet Gaynor (69-70 + Charles Farrell), Gustav Fröhlich (71), Charlotte Ander (72), Fritz Grünbaum (73), Karin Hardt (74), Szöke Szakall (75), Hans Brausewetter (76), Ernst Verebes (77), Heinz Rühman (78), Gitta Alper (79), Lien Deyers (80), Jenny Jugo (81), Ellen Schwanneke (82), Gretl Theimer (83), Will Domgraf Fassbender (84).

Een paginagrote foto uit de film "Mädchen in Uniform".

HOUT03

Aanvullingsalbum

Aanvullingsalbum. Uitgave C.J. van Houten & Zoon, Weesp, december 1934.

7 plaatjesbladen met pergamijn tussenbladen, om 84 fotoplaatjes op te plakken.

Prijs: f. 0,30 of één tijdschriftbon.

Kenmerken

Staand kwarto album met slappe omslag en bindkoord. De foto op het voorplat is van Kay Francis (plaatje 50).

Op de achterkant staat alleen de titel en uitgever.

Op de binnenkant van het voorplat is een voorwoord opgenomen dat geen wezenlijke informatie geeft. Op de binnenkant van het achterplat staat de "Samenstelling van de derde serie" opgesomd. Verder is het album volledig blanco. Men moest de foto's dus weer naar eigen inzicht over de bladen verdelen. Het aantal bladen is weer precies toereikend voor 6 plaatjes per pagina, maar er is voldoende ruimte op een pagina voor 9 plaatjes, zodat allerlei indelingen voorkomen.

De glanzende zwart-wit fotoplaatjes met brede witrand van 50 x 75 mm zijn toch weer genummerd, op de voorzijde linksonder in de foto, en de naam of namen staan in de onderin de witrand.

De glanzende zwart-wit fotoplaatjes zijn gelijk van grootte en opmaak aan het tweede album. De plaatjes zijn op de achterzijde doorlopend genummerd 1 – 84 met de vermelding 3de serie.

Inhoud

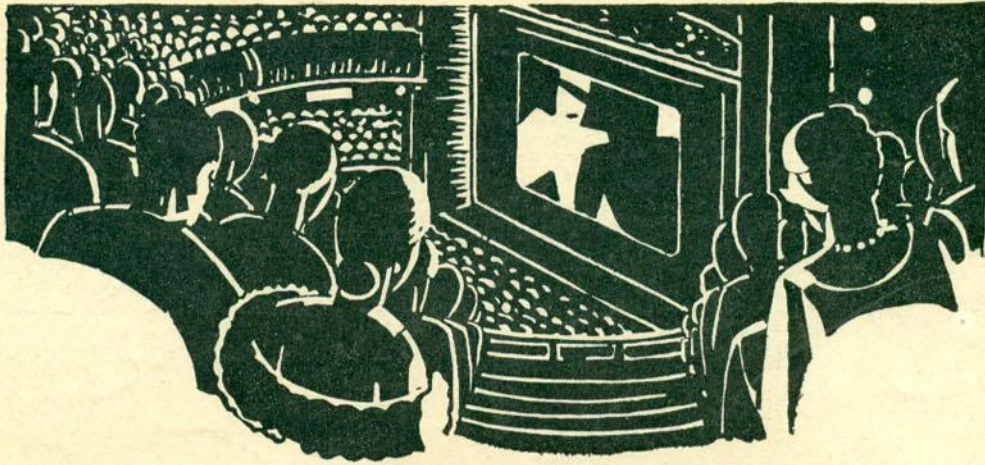
Waarom dit derde en laatste album is aangeduid als "Aanvullingsalbum" is niet duidelijk aangegeven. De plaatjes zijn aangeduid als 3de serie, dus geen aanvulling, en het album bevat buiten het voorwoord en register geen tekst die aanvullend zou kunnen zijn. Veel sterren van de stomme film hebben inmiddels het doek moeten ruimen voor nieuwkomers die een woordje kunnen spreken. Uit het voorwoord kan opgemaakt worden dat er bij de afgebeelde sterren verschillende namen zijn "die nu nog wat vreemd in de oren klinken", maar na afloop van dit filmseizoen (winter 1934/35) niet meer. Dat lijkt de verklaring te zijn van de "aanvulling".

Deze serie omvat nog voor circa een kwart acteurs van de Duitse film en verder Amerikaanse. Per acteur zijn 1 tot 3 plaatjes opgenomen, achtereenvolgens:

Joan Crawford (1), Clark Gable (2), Franchot Tone (3), Greta Garbo (4-6 + John Gilbert), John Barrymore (7), Jean Harlow (8), Otto Kruger (9), Diana Wynyard (10), Madge Evans (11), Lionel Barrymore (12), Lewis Stone (13), Lee Tracy (14), Maureen O'Sullivan (15), Jeanette MacDonald (16), Baby Le Roy (17-18), Marlene Dietrich (19-21), George Raft (22), Dorothea Wieck (23), Charley Ruggles (24), Sylvia Sydney (25-26), Fredric March (27), Claudette Colbert (28), Cary Grant (29), Buster Crabbe en Ida Lupino (30), Ida Lupino (31), Carl Brisson (32), Gary Cooper (33), Miriam Hopkins (34), Mae West (35), Lanny Ross (36), Carole Lombard (37), Bing Crosby (38), Renate Müller (39), Hermann Thimig (40), Hermann Speelmans (41), Brigitte Helm (42), Käthe von Nagy (43), Hans Albers (44), Karl Ludwig Diehl (45), Jeanne Boitel (46), Ruby Keeler (47), James Kagney (48), Joan Blondell (49), Kay Francis (50), Barbara Stanwyck (51), Mary Astor (52), Margaret Lindsay (53), Bette Davis (54), Jean Muir (55), Joh. Kaart Jr. (56), Eddie Cantor (57), Lilian Harvey (58-59), Henry Garat (60), Paul Muni (61), en Sabine Peters (62 + Kurt Vesperman en 64), Rudolf Forster (63), Hertha Thiele (65), Magda Schneider (66 en 72), Viktor de Kowa (67), Elisabeth Bergner (68 en 69 + Douglas Fairbanks), Weiss Ferdl (70), Hedy Kiesler (71), Annabella (73, 81 en 82 met Charles Boyer), Gustav Fröhlich en Gitta Alpar (74), Karin Hardt (75), Franziska Gaal (76), Peter Voss (77), Lil Dagover (78), Henny Porten (79), Charles Laughton (80), Louis Davids (83), Katherine Hepburn (84).

Ook de jongste acteur in dit album lijkt al een aardig woordje te kunnen spreken.

BIJ EEN FILM.

Wanneer U gemakkelijk in Uw stoel gedoken de gebeurtenissen op het witte doek volgt, dan kunt U voor de genoegelijkheid van Uw stemming geen betere versnapering bedenken dan de heerlijke Bonbons van Van Houten.

Vraagt U eens bij Uw leverancier
VAN HOUTEN'S BONBONS
Assortiment „Film“.

In drie verschillende soorten:
UFA, METRO-GOLDWYN-MAYER,
PARAMOUNT.

Twee kwartjes per twee ons.

In iedere doos Van Houten's Bonbons, Pastilles e.d. bevindt zich een echte foto van een filmster. Deze foto's kunnen verzameld worden in het album „Mijn Filmboek“. Verkrijgbaar à f 0.50 of 2 heele Tijdschriftbons (te richten aan afd. Filmalbum).